ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. เอกสฺมึ กิร กาเล พหู สนฺธิจฺเฉทกปนฺถฆาตกมนุสฺสฆาตเก โจเร อาเนตฺวา โกสลรญฺโญ ทสฺเสสุ ฯ เต ราชา อนฺทุพนฺธนรชฺชุพนฺธน-สงฺขลิกพนฺธเนหิ พนฺธาเปสิ ฯ ตีสมตฺตาปิ โข ชานปทา ภิกฺขู สตฺถารํ ทฏฺฐุกามา อาคนฺตฺวา ทิสฺวา วนฺทิตฺวา ปุนทิวเส สาวตฺถิยํ ปิณฺฑาย จรนฺตา พนฺธนาคารํ คนฺตฺวา เต โจเร ทิสฺวา ปิณฺฑปาตปฏิกฺกนฺตา สายณฺหสมเย ตถาคตํ อุปสงฺกมิตฺวา ภนฺเต อชฺช อมฺเหหิ ปิณฺฑาย จรนฺเตหิ พนฺธนาคาเร พหู โจรา อนฺทุพนฺธนาทีหิ พหฺธา มหาทุกฺขํ อนุภวนฺตา ทิฏฺฐา เต ตานิ พนฺธนานิ ฉินฺทิตฺวา ปลายิตุํ น สกฺโกนฺติ อตฺถิ นุ โข ภนฺเต เตหิ พนฺธเนหิ ถิรตรํ อญฺญํ พนฺธนํ นามาติ ปุจฺฉึสุ ฯ สตฺถา ภิกฺขเว กึพนฺธนานิ นาเมตานิ ยํ ปเนตํ ธนธญฺญปุตฺตทาราทีสุ ตณฺหาสงฺขาตํ กิเลสพนฺธนํ เอตํ เอเตหิ สตคุเณน สหสฺสคุเณน สตสหสฺสคุเณน ถิรตรํ เอวํ มหนฺตมฺปิ ปเนตํ ทุจฺฉินฺทิยํ พนฺธนํ โปราณกปณฺฑิตา ฉินฺทิตฺวา หิมวนฺตํ ปวิสิตฺวา ปพฺพชึสูติ วตฺวา อตีตํ อาหริ

แปล โดยอรรถ

๒. อตีเต พาราณสิยํ พฺรหฺมทตฺเต รชฺชํ กาเรนฺเต โพธิสตฺโต เอกสฺมึ ทุคฺคตคหปติกุเล นิพฺพตฺติ ฯ ตสฺส วยปฺปตฺตสฺส ปิตา กาลมกาสิ ฯ โส ภตึ กตฺวา มาตรํ โปเสสิ ฯ อถสฺส มาตา อนิจฺฉมานสฺเสว เอกํ กุลธีตรํ เคเห กตฺวา อปรภาเค กาลมกาสิ ฯ ภริยายปิสฺส กุจฺฉิยํ คพฺโภ ปติฏฺฐหิ ฯ โส คพฺภสฺส ปติฏฺฐิตภาวํ อชานนฺโตว ภฑฺเฑ ตฺวํ ภตึ กตฺวา ชีว อหํ ปพฺพชิสฺสามีติ อาห ฯ สามิ นนุ คพฺโภ เม ปติฏฺฐิโต มยิ วิชาตาย ทารกํ ทิสฺวา ปพฺพชิสฺสสีติ อาห ฯ โส สาธูติ สมฺปฏิจฺฉิตฺวา ตสฺสา วิชาตกาเล ภฑฺเฑ ตฺวํ โสตฺถินา วิชาตา อิทานาหํ ปพฺพชิสฺสามีติ อาปุจฺฉิ ฯ อถ นํ สา ปุตฺตกสฺส เต ตาว ถนปานโต อปคมนกาลํ อาคเมหีติ วตฺวา ปุน คพฺภํ คณฺหิ ฯ โส จินฺเตสิ อิมํ สมฺปฏิจฺฉาเปตฺวา คนฺตุ น สกฺกา อิมิสฺสา อนาจิกฺขิตฺวาว ปลายิตฺวา ปพฺพชิสฺสามีติ ฯ โส ตสฺสา อนาจิกฺขิตฺวาว รตฺติภาเค อุฏฺฐาย ปลายิ ฯ อถ นํ นครคุตฺติกา อคฺคเหสุ ฯ โส อหํ สามิ มาตุโปสโก นาม วิสฺสชฺเชถ มนฺติ อตฺตานํ วิสฺสชฺเชตฺวา เอกสฺมึ ฐาเน วสิตฺวา หิมวนฺตํ ปวิสิตฺวา อิสิปพฺพชฺชํ ปพฺพชิตฺวา อภิญฺญา จ สมาปตฺติโย จ นิพฺพตฺเตตฺวา ฌานกีฬาย กีฬนฺโต วิหาสิ ฯ โส ตตฺถ วสนฺโตเยว เอวรูปีปี นาม เม ทุจฺจินฺทิยํ ปุตฺตทารพนฺธนํ กิเลสพนฺธนํ ฉินฺนนฺติ อุทานํ อุทาเนสิ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ได้ยินว่า ในกาลหนึ่ง อ.ราชบุรุษ ท. นำมาแล้ว ซึ่งโจร ท. ผู้ตัดซึ่งที่ต่อและผู้ฆ่าในทางเปลี่ยวและผู้ฆ่าซึ่งมนุษย์ ผู้มาก แสดงแล้ว แก่พระราชาพระนามว่าโกศล ฯ อ.พระราชา ทรงยังราชบุรุษ ท. ให้จองจำแล้ว ซึ่งโจร ท. เหล่านั้นด้วยเครื่องจองจำคือขื่อและเครื่องจองจำคือเชือกและเครื่องจองจำคือตรวน ท. ฯ อ.ภิกษุ ท. ผู้อยู่ในชนบท แม้ผู้มีสามสิบรูปเป็นประมาณแล เป็นผู้ใคร่เพื่ออันเฝ้า ซึ่งพระศาสดา เป็น มาแล้ว เฝ้าแล้ว ถวายบังคมแล้ว เที่ยวไปอยู่ เพื่อก้อนข้าว ในพระนครชื่อว่าสาวัตถี ในวันรุ่งขึ้น ไปแล้วสู่เรือนเป็นที่จองจำ เห็นแล้ว ซึ่งโจร ท. เหล่านั้น ผู้ก้าวกลับแล้วจากบิณฑบาต เข้าไปเฝ้าแล้ว ซึ่งพระตถาคต ในสมัยเป็นที่สิ้นไปแห่งวัน ทูลถามแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ ผู้เจริญ ในวันนี้ อ.โจร ท. ผู้มาก ในเรือนเป็นที่จองจำ ผู้อันราชบุรุษ ท. จองจำแล้ว ด้วยเครื่องจองจำ ท. มีเครื่องจองจำคือขื่อเป็นต้น เสวยอยู่ซึ่งทุกข์ใหญ่ อันข้าพระองค์ ท. ผู้เที่ยวไปอยู่ เพื่อก้อนข้าว เห็นแล้ว, อ.โจร ท. เหล่านั้น ย่อมไม่อาจ เพื่ออันตัด ซึ่งเครื่องจองจำ ท. เหล่านั้น แล้วจึงหนีไป, ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ชื่อ อ.เครื่องจองจำ อื่น อันมั่นคงกว่ากว่าเครื่องจองจำ ท. เหล่านั้น มีอยู่ หรือหนอแล ดังนี้ ฯ อ.พระศาสดาตรัสแล้วว่า ดูก่อนภิกษุ ท. อ.เครื่องจองจำ ท. เหล่านั่น ชื่อว่า เป็นเครื่องจองจำอะไร ย่อมเป็น, ส่วนว่า อ.เครื่องจองจำคือกิเลส อันอันบัณฑิตนับพร้อมแล้วว่าตัณหา ในสวิญญาณกทรัพย์และอวิญญาณกทรัพย์ ท. มีทรัพย์และข้าวเปลือกและบุตรและทาระเป็นต้น นั่น ใด, อ.เครื่องจองจำคือกิเลสนั่น เป็นของมั่นคงกว่ากว่าเครื่องจองจำ ท. เหล่านั่น โดยอันคูณด้วยร้อย โดยอันคูณด้วยพัน โดยอันคูณด้วยแสน ย่อมเป็น, แต่ว่า อ.บัณฑิตผู้มีในกาลก่อน ท. ตัดแล้ว ซึ่งเครื่องจองจำ อันอันบุคคลตัดได้โดยยาก นั่น แม้อันใหญ่ อย่างนี้ เข้าไปแล้ว สู่ป่าหิมพานต์ บวชแล้ว ดังนี้ ทรงนำมาแล้ว ซึ่งเรื่องอันเป็นไปล่วงแล้ว ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ในอดีตกาล เมื่อพระเจ้าพรหมทัตทรงครองราชสมบัติอยู่ในกรุงพาราณสี พระโพธิสัตว์บังเกิดแล้วในตระกูลคฤหบดีตกยากตระกูลหนึ่ง ฯ เมื่อพระโพธิสัตว์นั้นเจริญวัยแล้ว บิดาได้ทำกาละแล้ว ฯ พระโพธิสัตว์นั้นทำการรับจ้างเลี้ยงมารดา ฯ ต่อมา มารดากระทำนางกุลธิดาคนหนึ่งไว้ในเรือนเพื่อพระโพธิสัตว์นั้น ผู้ไม่ต้องการเลย ในกาลต่อมา ก็ได้ทำกาละแล้ว ฯ ฝ่ายภรรยาของพระโพธิสัตว์นั้นตั้งครรภ์แล้ว ฯ พระโพธิสัตว์นั้นไม่ทราบว่าครรภ์ตั้งขึ้นเลย กล่าวว่านางผู้เจริญ หล่อนจงทำการรับจ้างเลี้ยงชีวิตเถิด, ฉันจักบวช ฯ นางกล่าวว่า นาย ดิฉันตั้งครรภ์แล้วมิใช่หรือ เมื่อดิฉันคลอดแล้ว ท่านเห็นทารกแล้วจึงค่อยบวช ฯ พระโพธิสัตว์นั้นรับว่า ดีละ ในเวลาที่นางคลอดแล้ว จึงอำลาว่า นางผู้เจริญ หล่อนคลอดโดยสวัสดีแล้ว, บัดนี้ ฉันจักบวชละ ฯ ทีนั้นนางกล่าวกะพระโพธิสัตว์นั้นว่า ท่านจงรอเวลาที่ลูกน้อยของท่านหย่านมก่อน ดังนี้แล้วก็ตั้งครรภ์อีก ฯ พระโพธิสัตว์นั้นคิดว่า เราไม่สามารถจะให้นางยินยอมแล้วไปได้, เราจักไม่บอกแก่นางเลยแล้วหนีไปบวช ฯ พระโพธิสัตว์นั้นไม่บอกแก่นางเลย ลุกขึ้นแล้วหนีไปในตอนกลางคืน ฯ ครั้งนั้น พวกคนรักษาเมืองได้จับท่านไว้แล้ว ฯ ท่านกล่าวว่านาย ข้าพเจ้าชื่อว่าเป็นผู้เลี้ยงมารดา, ขอพวกท่าน จงปล่อยข้าพเจ้าเถิด ให้เขาปล่อยตนแล้ว พักอยู่ในที่แห่งหนึ่งแล้วเข้าไปสู่ป่าหิมพานต์ บวชเป็นฤาษี ยังอภิญญาและสมาบัติทั้งหลายให้บังเกิดเล่นฌานอยู่แล้ว ฯ ท่านพักอยู่ในป่าหิมพานต์นั้นนั่นเอง เปล่งอุทานขึ้นว่า เครื่องผูกคือลูกเมีย เครื่องผูกคือกิเลส ที่ตัดได้ยาก ชื่อแม้เห็นปานนั้น เราก็ตัดได้แล้ว ดังนี้ ฯ

พระเทพปริยัติโมลี วรทสฺสี วัดโมลีโลกยาราม แปล
สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.